

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΝΕΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Εντείνεται ο προβληματισμός σχετικά με τον αντίκτυπο της χρήσης των ναρκωτικών στις κοινότητες της Ευρώπης

(24.11.2005 ΛΙΣΑΒΟΝΑ) Αυξανόμενος είναι σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ο προβληματισμός σχετικά με τον ευρύτερο αντίκτυπο της χρήσης των ναρκωτικών στις κοινότητες της Ευρώπης, σύμφωνα με την **Ετήσια έκθεση του 2005 για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη** του **Οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά (ΕΚΠΝΤ)**, η οποία δημοσιεύεται σήμερα.

Σε μια ειδική επισκόπηση της τάσης της δημόσιας παρενόχλησης από τα ναρκωτικά, το **ΕΚΠΝΤ** υποδεικνύει την ανάγκη αναπροσανατολισμού των πολιτικών για τον έλεγχο των ναρκωτικών προς μία κατεύθυνση η οποία δεν θα στρέφεται μόνο προς τη μείωση της χρήσης παράνομων ναρκωτικών, αλλά θα στοχεύει σε συνδεδεμένες με τα ναρκωτικά συμπεριφορές, οι οποίες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο σύνολο της κοινότητας.

Σύμφωνα με τον οργανισμό, «Συμπεριφορές, περιπτώσεις και δραστηριότητες δημόσιας παρενόχλησης σε σχέση με τα ναρκωτικά, παρατηρούνται εδώ και καιρό στην πλειοψηφία των **κρατών μελών της ΕΕ** και των **υποψήφιων χωρών**, καθώς και στη **Νορβηγία**, και δεν αποτελούν καινούριο φαινόμενο. Αυτό που είναι καινούριο είναι η αυξανόμενη τάση των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής σε ορισμένες χώρες να ομαδοποιούν τα φαινόμενα αυτά σε μία ενιαία κατηγορία, εντάσσοντας την αντιμετώπισή τους στο πλαίσιο των εθνικών στρατηγικών για τα ναρκωτικά».

Όπως αναφέρει ο πρόεδρος του ΕΚΠΝΤ Marcel Reimen: «Όταν γίνεται λόγος για δημόσια παρενόχληση σε σχέση με τα ναρκωτικά, δεν υποδηλώνεται μόνο η εγκληματικότητα, αλλά ένα ευρύτερο φάσμα αντικοινωνικών συμπεριφορών οι οποίες διαταράσσουν την ασφάλεια, την υγεία και την ευταξία μιας κοινότητας, υπονομεύοντας την ποιότητα ζωής και την ευζωία των μελών της. Ο προβληματισμός που διαμορφώνεται επί του παρόντος στον πολιτικό στίβο σχετικά με τη δημόσια παρενόχληση από τα ναρκωτικά αποτελεί μια αντίδραση στις αρνητικές επιπτώσεις αυτού του φαινομένου στις γειτονιές μας».

Οι συχνότερα αναφερόμενες συμπεριφορές που συνδέονται με τα ναρκωτικά και επιδρούν αρνητικά στο κοινό αίσθημα ατομικής ασφάλειας ή σταθερότητας της κοινότητας, σύμφωνα με το **ΕΚΠΝΤ**, είναι: η δημόσια χρήση ναρκωτικών, τα εμφανή συμπτώματα τοξίκωσης από χρήση ναρκωτικών, η εμπορία ναρκωτικών σε δημόσιους χώρους, η διάπραξη εγκλημάτων υπό την επήρεια ναρκωτικών, οι πιάτσες ναρκωτικών, ο πεταμένος εξοπλισμός για ενέσιμη χρήση ναρκωτικών, οι λεκτικές παρενοχλήσεις από χρήστες και εμπόρους ναρκωτικών και η έκθεση των παιδιών στην παρουσία τους.

Μια έκθεση της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής** του 2003 σχετικά με τις απόψεις των πολιτών της ΕΕ σε θέματα δημόσιας ασφάλειας και έκθεσης σε προβλήματα και εγκληματικές πράξεις που συνδέονται με τα ναρκωτικά αποκάλυψε ότι, στην **ΕΕ των 15**, το ποσοστό αυτών που αισθάνονταν «μεγάλη ανασφάλεια» στους δρόμους αυξήθηκε από 8% το 1996 σε 12% το 2002 ⁽¹⁾.

Σε μια έκθεση του **Ευρωβαρομέτρου** του 2004 με θέμα τις αντιλήψεις των νέων σχετικά με τα ναρκωτικά, διαπιστώθηκε ότι το 63% των ερωτηθέντων θεωρούσαν πως ήταν εύκολο να προμηθευτούν ναρκωτικά κοντά στο σπίτι τους ⁽²⁾.

Η αντίληψη είναι μια βασική παράμετρος στο θέμα της δημόσιας παρενόχλησης, σύμφωνα με την έρευνα, χωρίς αυτό να σημαίνει αναγκαστικά ότι αποτελεί αντικειμενικό δείκτη των επιπέδων διατάραξης της δημόσιας τάξης και εγκληματικότητας.

Αντιμετώπιση της δημόσιας παρενόχλησης σε σχέση με τα ναρκωτικά

Η άμβλυση του φαινομένου της δημόσιας παρενόχλησης σε σχέση με τα ναρκωτικά, αποτελεί πλέον βασικό στόχο των συνολικών εθνικών στρατηγικών για τα ναρκωτικά σε πέντε χώρες – το **Βέλγιο**, την **Ιρλανδία**, το **Λουξεμβούργο**, τις **Κάτω Χώρες** και το **ΗΒ** – οι οποίες εφαρμόζουν συντονισμένες προσεγγίσεις, συνδυάζοντας συνιστώσες όπως η υγεία, η κοινωνία, η δημόσια ασφάλεια και το περιβάλλον.

Αν και τα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ** δεν αναφέρουν τη δημόσια παρενόχληση (με αυτόν τον όρο) ως κεντρικό στόχο των εθνικών τους στρατηγικών για τα ναρκωτικά, εντούτοις αντιμετωπίζουν τα διάφορα περιστατικά που περιγράφονται με τον όρο αυτόν ως ζητήματα που εμπίπτουν στο γενικότερο θέμα της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης. Μεταξύ των χωρών αυτών, οι περισσότερες, και ως επί το πλείστον τα **νέα κράτη μέλη** ασχολούνται με θέματα όπως η τοξίκωση σε δημόσιους χώρους ή η ηχορύπανση, χωρίς όμως να προβλέπουν ειδικές πρωτοβουλίες ούτε νομοθεσίες.

Εν τω μεταξύ, άλλες χώρες – όπως η **Γερμανία**, η **Ελλάδα**, η **Γαλλία**, η **Ιρλανδία** και η **Αυστρία** – έχουν αναπτύξει ειδικές πρωτοβουλίες για τον περιορισμό του φαινομένου της δημόσιας παρενόχλησης, όπως οι διαβουλεύσεις και ο συντονισμός μεταξύ των πολιτών και όλων των παραγόντων που συμμετέχουν στη χάραξη πολιτικών για τα ναρκωτικά σε τοπικό επίπεδο.

Άλλες αντιδράσεις περιλαμβάνουν τη θέσπιση νομοθεσιών κατά της δημόσιας παρενόχλησης που συνδέεται ειδικά με τα ναρκωτικά (**Ισπανία**, **Γαλλία**, **ΗΒ** – π.χ. θέσπιση κανονισμών για τα ρέιβ πάρτι, κανονισμών κατά της ρύπανσης από σύνεργα χρήσης ναρκωτικών), την ανάληψη πρωτοβουλιών αστυνόμευσης σε τοπικό επίπεδο (**Γερμανία**, **Ελλάδα**, **Ιρλανδία**, **Ιταλία**, **Κύπρος** και **Φινλανδία**), την εφαρμογή μέτρων προκειμένου να καταργηθούν οι πιάτσες ναρκωτικών (**Δανία** και **Γερμανία**), καθώς και μέτρων για τη μείωση της βλάβης τα οποία στοχεύουν ρητά στη δημόσια παρενόχληση σε σχέση με τα ναρκωτικά (**Λουξεμβούργο** και **Ουγγαρία**).

«Ο βαθμός στον οποίο αυτή η νέα κατηγορία πολιτικών για τα ναρκωτικά απηχεί σε μια πραγματική όξυνση του φαινομένου της συνδεδεμένης με τα ναρκωτικά δημόσιας παρενόχλησης, και όχι στην εντεινόμενη μισαλλοδοξία των κοινοτήτων της Ευρώπης απέναντι τους χρήστες ναρκωτικών, είναι ακόμη αδιευκρίνιστος», αναφέρει το **ΕΚΠΝΤ**. Η απουσία ενός κοινού ορισμού της δημόσιας παρενόχλησης σε σχέση με τα ναρκωτικά σε ολόκληρη την ΕΕ, σε συνδυασμό με την έλλειψη αξιόπιστων δεικτών συλλογής δεδομένων, καθιστά δυσχερή την αντικειμενική εκτίμηση της έκτασης του προβλήματος. «Όμως αυτό που είναι σαφές», καταλήγει ο οργανισμός, «είναι ότι η προστασία των τοπικών κοινοτήτων από τις αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης ναρκωτικών, της τοξικομανίας και της διακίνησης ναρκωτικών λαμβάνει πλέον σε διάφορα μέρη της Ευρώπης διαστάσεις ενός γνήσιου πολιτικού προβληματισμού».

Επισκόπηση των νέων εξελίξεων όσον αφορά τις πολιτικές και τη νομοθεσία για τα ναρκωτικά

Περαιτέρω νέες εξελίξεις όσον αφορά τις πολιτικές και τη νομοθεσία για τα ναρκωτικά παρατίθενται στο κεφάλαιο 1 της *Ετήσιας Έκθεσης* για το 2005.

- 26 από τις 29 χώρες που παρουσιάζονται στην έκθεση χειρίζονται τις πολιτικές τους για τα ναρκωτικά σύμφωνα με κάποιο εθνικό σχέδιο, εθνική στρατηγική ή παρόμοιο έγγραφο. Η μεγαλύτερη διάσταση απόψεων εντοπίζεται στο θέμα της μείωσης της βλάβης, το οποίο καλύπτεται εκτενώς σε 12 έγγραφα, περιλαμβάνεται σε άλλα εννέα και δεν αναφέρεται σε πέντε.
- Επτά χώρες έθεσαν σε εφαρμογή νέες εθνικές στρατηγικές για τα ναρκωτικά: η **Εσθονία**, η **Γαλλία**, η **Κύπρος**, η **Λιθουανία**, η **Σλοβενία**, η **Φινλανδία** (2004) και το **Λουξεμβούργο** (2005).

- Περισσότερες χώρες μετρούν πλέον την πρόδο τους αξιολογώντας την εφαρμογή των στρατηγικών τους. Σε ορισμένες χώρες, η υιοθέτηση επίσημων στρατηγικών σε συνδυασμό με την αύξηση της αξιολόγησης, οδήγησε σε αύξηση των δαπανών στον τομέα των ναρκωτικών (π.χ. **Ουγγαρία** και **Λουξεμβούργο**).
- Νέες εθνικές νομοθεσίες θεσπίστηκαν το 2003 και το 2004 σε αρκετά κράτη μέλη, με στόχο τη μείωση της έκθεσης των νέων στα ναρκωτικά (**Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Ισπανία, Λεττονία, Ουγγαρία, Πολωνία, ΗΒ**).
- Το 2003 και το 2004, αρκετές χώρες ψήφισαν νομοθεσίες που άπτονται του θέματος της μείωσης της βλάβης (**Γαλλία, Λουξεμβούργο, Φινλανδία, ΗΒ** και **Νορβηγία**).
- Το 2003 και το 2004, ορισμένες χώρες τροποποίησαν τις προβλεπόμενες ποινές για χρήση κάνναβης (**Βέλγιο** και **ΗΒ** – μικρότερες ποινές, **Δανία** – μεγαλύτερες). Το 2003, η **Ελλάδα** μείωσε τη μέγιστη ποινή για χρήση ναρκωτικών από πέντε σε έναν χρόνο, ενώ η **Ουγγαρία** απέσυρε το αδίκημα της χρήσης ναρκωτικών από τον ποινικό της κώδικα (αν και η χρήση ναρκωτικών εξακολουθεί να διώκεται ποινικά μέσω των αδικημάτων της απόκτησης και της κατοχής ναρκωτικών).
- Σε γενικές γραμμές, παρατηρήθηκε αύξηση των ποινών για διακίνηση ναρκωτικών και αδικήματα σχετικά με τα ναρκωτικά τα οποία στρέφονται κατά ανηλίκων.
- Δύο χώρες ανέφεραν κινήσεις στον τομέα της νομοθέτησης κατά των ναρκωτικών στο χώρο εργασίας (**Φινλανδία** και **Ιρλανδία**). Η πρόληψη της τοξικομανίας σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, όπως ο χώρος εργασίας επισημαίνεται στο νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά (2005–2008). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά για τη στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά για την περίοδο 2005–2012 παρατίθενται επίσης στο Κεφάλαιο 1.

Σημειώσεις

Η επισκόπηση σχετικά με τη δημόσια παρενόχληση σε σχέση με τα ναρκωτικά είναι ένα από τα τρία «Ειδικά θέματα» τα οποία συμπληρώνουν την *Ετήσια Έκθεση* για το 2005 (<http://issues05.emcdda.eu.int>).

⁽¹⁾ *Public safety, exposure to drug-related problems and crime*, European Opinion Research Group Report (EORG), 2003, έκθεση η οποία εκπονήθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

(http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Young people and drugs*, Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).